

College van burgemeester en wethouders
en Gemeenteraad gemeente Eemsdelta
Postbus 15
9900 AA Appingedam

Delfzijl, 8 april 2021

Onderwerp: bezuinigingen groenbeheer / verzoek om behandeling bij agendapunt begroting
Bijlage: praktijkvoorbeelden groenbeleid

Geacht college, geachte raadsleden,

In het eerste begrotingsjaar van de nieuwe gemeente Eemsdelta moet er al bezuinigd worden. Ik doe u hierbij de suggestie om te bezuinigen op het beheer van groen door niet langer onnodig bomen en struiken te snoeien. Momenteel wordt er veel onnodig onderhoud aan bomen en struiken verricht, dit komt de omgeving en de biodiversiteit niet ten goede. Door hiermee te stoppen is mijns inziens veel (ecologische) winst te behalen en kan een aanzienlijke kostenbesparing worden gerealiseerd.

Samengevat gaat het om de volgende zaken:

- Onnodige snoei gaat gepaard met onnodige kosten
- Snoei gaat ten koste van de kwaliteit van de boom
- Maatschappelijke waarden, biodiversiteit en ecosysteemdiensten hangen nauw samen met de omvang van de kroon, snoei gaat ten koste van deze functies

Voor ik mijn voorstel nader toelicht, wil ik graag mijn waardering uitspreken over de stappen die al zijn gezet om aan de slag te gaan met het ontwikkelen van een integraal groenbeleid. Dit is een belangrijke opgave voor de gemeente, immers bij de uitvoering van het groenbeheer worden veel keuzes gemaakt die een langdurig effect hebben op de kwaliteit

versterkingsoperatie

Op veel plaatsen wordt nu volop gesloopt en gebouwd. Wat hierbij opvalt is dat er nog te weinig aandacht wordt besteed aan de groenstructuur in die wijken. Oude beplantingen verdwijnen of worden beschadigd aan een nieuwe groenstructuur wordt nauwelijks aandacht besteed, terwijl groen in de wijk een belangrijk onderdeel van de ontwikkelopgave moet zijn. De kosten voor het groen dienen in de versterkings-begroting en -uitvoering te worden meegenomen. Zie verder hierover de brief van Christina van Dijken uit Loppersum.

Dan kom ik nu toe aan de voorbeelden waar uw gemeente met een andere wijze van groenonderhoud, dat wil zeggen door minder zagen, ecologische winst kan boeken en geld kan besparen.

bomen

Afhankelijk van het gebruik van de omgeving van een boom wordt een takvrije stamlengte bepaald. In een gazon waar alleen gemaaid wordt, kan dat een stuk lager zijn dan langs een verkeersweg.

Werkzaamheden zouden moeten worden uitgevoerd overeenkomstig het Handboek Bomen van het Norminstituut. De praktijk wijst iets anders uit. Er wordt uitgegaan van onjuiste uitgangspunten. Bomen langs parkeerstroken of in groenstroken worden gesnoeid alsof ze aan een verkeersweg staan. In aanvulling op de takvrije stamlengte worden te ruime marges gehanteerd bijvoorbeeld voor het mogelijk doorbuigen van takken. Bomen worden hierdoor veel te hoog opgesnoeid.

Ook de in het Handboek Bomen aangegeven verhoudingen tussen kroon en takvrije stam worden niet gerespecteerd. In de kroon hoeven, wederom overkomstig het Handboek Bomen, alleen de probleemtakken te worden verwijderd. Het gaat dan bijvoorbeeld om takken die dood zijn en mogelijk gevaar opleveren, schurende takken, plakoksels e.d. In de praktijk worden echter, volsterkt onnodig, heel veel levende takken verwijderd.

Het gevolg van deze werkwijze is dat het kroonvolume van bomen sterk en onnodig wordt verkleind. De grootte van de kroon is van belang voor het functioneren van de boom. Hoe kleiner de kroon, hoe kleiner de bijdrage aan de ecosystemendiensten, zoals het vastleggen van CO₂ en fijnstof, de productie van zuurstof, verdamping, nestgelegenheid etc. Het te intensief snoeien van een aantal bomen komt overeen met het kappen van dat kroonvolume.

De bomen worden in verband met de zorgplicht geregeld beoordeeld. Hiervoor wordt de Visual Tree Assessment (VTA) methode gebruikt. Bomen worden visueel beoordeeld en eventuele gebreken worden vastgelegd. Een gebrek kan zijn dode takken met een bepaalde lengte en diameter de oplossing is dan verwijderen. In veel gevallen is het echter niet zo eenvoudig en is nader onderzoek nodig. Het gaat dan bijvoorbeeld om het bepalen van de stabiliteit, restwanddikte, het effect van zwammen. In de meeste gevallen blijft het nader onderzoek echter achterwege en wordt op basis van slechts de VTA besloten tot kap. Deze werkwijze leidt tot onnodige kap.

bossen

De afgelopen jaren wordt er onder het motto van essentaksterfte (ETS) intensief gekapt in bossen en bosjes. De intensieve wijze waarop dat gebeurt is in strijd met de landelijke richtlijnen. ETS is niet te bestrijden en het is volsterkt onduidelijk hoe essen een eventuele aantasting doorstaan. De landelijke richtlijn adviseert om slechts bomen die gevaar opleveren te verwijderen. In onder andere Wagenborgen is in strijd met deze richtlijn overgegaan tot rigoureuze kap. Een vervolg probleem is dat daar iepen blijven staan die bij de kap zoveel schade oplopen dat daardoor iepenziekte zich kan verspreiden.

In augustus 2020 heb ik in een overleg met de gemeente bezwaar gemaakt tegen de volledige kap en herplant van een bosje aan de Zwaagweg in Woldendorp. Ook aan de Wilgenweg in Wagenborgen blijkt nu een bosje volledig te zijn gekapt waaronder zelfs enkele gezonde eiken. Een beperkte dunning had in beide gevallen volstaan. Dergelijke kap van circa 40 jaar oude ruilverkavelingsbosjes getuigt van weinig respect voor de biodiversiteit en de andere functies van bomen.

De vrijwel volledige kap van de bosjes aan de Delleweg in Middelstum en aan de N360 bij Garrelswear zijn ook geen voorbeeld van goed groenbeheer.

bossingels

Bossingels zijn beplantingen met hoofdzakelijk inheemse struiken en een enkele boom, vaak aangeplant met de bedoeling een dichte beplanting als afscheiding te creëren. Het onderhoud kan beperkt worden tot het realiseren van een stabiele situatie waarbij de beplanting zich op een natuurlijke manier ontwikkelt. Het steeds maar weer verjongen van de beplanting is slecht voor de biodiversiteit en vermindert de ecosystemendiensten.

knotten en kandelaberen

Het knotten van bomen is een keuze met grote consequenties. Na het knotten hebben de bomen nazorg nodig en het knotten moet elke 5 jaar herhaald worden. Knotbomen goed onderhouden is duur. Op veel plaatsen in de gemeente worden bomen zonder reden geknot, met de kettingzaag worden zo de onderhoudskosten voor de komende tientallen jaren bepaald.

Bij kandelaberen worden alle zijtakken verwijderd. Dit is een zeer rigoureuze maatregel die slechts bij wijze van uitzondering (ziekte) toegepast dient te worden en niet zoals hier als regulier onderhoud. De GroenLinks fractie heeft hier vragen over gesteld.

maaïen

Het elke week maaïen van gras is duur en draagt niet bij aan de biodiversiteit. Met gerichte maatregelen is vermindering van kosten en verbetering van de biodiversiteit mogelijk.

De GroenLinks fractie heeft hier op 23 maart 2021 schriftelijke vragen over gesteld.

Kortom, door goed doordacht groenbeleid met slimme keuzen bij aanplant en beheer, kan veel geld bespaard worden. Zo kan een belangrijke bijdrage geleverd worden aan de kwaliteit van onze leefomgeving.

Mocht u behoefte hebben om over dit onderwerp nader van gedachten te wisselen ben ik daartoe graag bereid.

Ik wens u allen een vruchtbare discussie over dit onderwerp

Met vriendelijke groeten,

Jan Beekman